

Kuopion kulttuuripalvelukeskus

Kuopion Kulttuuripolku
YMPÄRISTÖPOLKU

SNELLMANIN KOULUN KULTTUURIYMPÄRISTÖPOLKU

Anu Taskinen

Sisällys

1.	OPETTAJALLE	3
	Käsitteitä	5
2.	TUOMIOKIRKON JA SNELLMANIN PUISTON ALUEEN HISTORIAA..	5
2.1	Snellmanin koulu	8
3.	VIRITTÄYTYMISTEHTÄVÄT	10
3.1	Valoisaa ja pimeää	10
3.2	Mielipaikka	10
3.3	Vanhaan aikaan	10
3.4	Paikkakartoitus	11
3.5	Aistiretkellä lähiympäristössä	11
4.	MAANTIEDON JA HISTORIAN TEHTÄVÄT	12
4.1	Koulureitti ja elinpiiri	12
4.2	Mitä on kaavoitus?	12
4.3	Asuminen ja eläminen entisaikaan	12
4.4	Ensimmäiset asukkaat	13
4.5	Kuopion kaupunkikeskustan kartoitus	13
5.	ÄIDINKIELEN JA HISTORIAN TEHTÄVÄT	14
5.1	Nimien alkuperää	14
5.2	Kotiseudun tarinat	14
5.3	Lehtijuttuja	14
5.4	Asumista entisaikaan	14

6.	KUVATAITEEN JA ARKKITEHTUURIN TEHTÄVÄT	15
6.1	Koulurakennuksen anatomiaa	15
6.2	Uusi ja vanha rinnakkain	15
6.3	Tutkimuskohteena koulu	15
6.4	Asuinalueesi tulevaisuudenkuva	16
6.5	Maalla ja kaupungissa	16
7.	MATEMATIIKKA	17
7.1	Vanhan ajan mittoja	17
7.2	Koulupäivä diagrammiksi	17
7.3	Koulurakennuksen geometriaa	17
8.	TUOMIOKIRKKO JA SNELLMANIN PUISTO YMPÄRISTÖINEEN	18
9.	LÄHTEET	23

Kuvat ja piirrokset Anu Taskinen, ellei toisin mainita

1. Opettajalle

Ympäristöpolku-kokonaisuus voidaan sisällyttää 5. lk:n historian, maantiedon, äidinkielen, matematiikan ja kuvataiteen opetukseen. Kokonaisuuden tavoitteena on tarkastella omaa elinympäristöä itse havainnoiden, tutkien ja kokeillen kokonaisvaltaisesti eri lähtökohdista eri oppiaineissa.

Ympäristöpolku-materiaalia voidaan hyödyntää myös muilla luokka-asteilla sitä soveltaen ja muunnellen.

SISÄLTÖ:

- kotiseudun ja oman elinympäristön historia
- muistelujen, kirjoitusten, kuvien ja rakennetun ympäristön merkityksien tulkitseminen
- kulttuuriympäristö-käsitteeseen tutustuminen oman toiminnan kautta
- ympäristön muutosten huomioiminen
- tekstin tuottaminen, suullinen ilmaisu
- kuvataiteessa erilaisten materiaalien yhdistäminen, kierrätysmateriaalit
- karttojen tulkitseminen
- geometria, arviointi

LISÄARVO OPETUKSELLE

Lähiympäristö tarkoittaa sitä aluetta, jossa ihminen liikkuu ja elää päivittäin. Se muuttuu ihmiselle ajan myötä niin itsestään selväksi, ettei sen erityispiirteitä enää erota. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä ja se on näkyvä osa koko kulttuuriperintöä. Kulttuuriympäristössä näkyy ajallinen kerroksellisuus aikaan sidottuine arvoineen ja tuon ajallisen jatkumon ymmärtäminen auttaa meitä näkemään itsemme osana suurta kulttuuriperintöä.

Lähiympäristön tunteminen lisää turvallisuuden ja tuttuuden tunnetta sekä kasvattaa yhteenkuuluvuutta ihmisen ja ympäristön välillä. Yhteenkuuluvuus lisää vastuullisuutta ja halua huolehtia yhteisestä ympäristöstä. Kotiseutu näyttäytyy arvokkaana ja tärkeänä paikkana ja asiana ihmisen elämässä.

Ympäristöpolun havainnointi- ja tutkimistehtävillä pyritään lisäämään oppilaiden kykyä nähdä ja katsoa omaa lähiympäristöään ja sen erityispiirteitä sekä hahmottaa ympäristön ajallinen kerroksellisuus. ”*Täällä on asunut ihmisiä myös ennen minua.*” Tavoitteena on kasvattaa oppilaiden arvostusta lähiympäristöään kohtaan ja tukea vuorovaikutussuhteen syntymistä oppilaan ja ympäristön välille.

1. Opettajalle

TEHTÄVÄT

Opettaja voi valikoida tehtävistä omalle luokalleen sopivimmat ja yhdistellä niitä myös muuhun opetukseen. Oppilaita kannustetaan omaan havainnointiin, pohdiskeluun, tutkimiseen ja kriittiseen ajatteluun. Oikeaa tai väärää ajatusta, vastausta tai tuotosta ei ole!

Kulttuuriympäristön käsittely kannattaa aloittaa virittäytymistehtävien avulla, jotka johdattelevat oppilaat aihealueeseen. Niissä tarkastellaan kulttuuriympäristöä aistien ja tunteiden avulla. Virittäytymistehtävät herkistävät ja motivoivat sekä oppilaat että opettajan uuteen asiaan. Niiden tavoitteena on antaa käsiteltävästä aiheesta omakohtainen tunnekokemus ja elämys ja tukea tiedon omaksumista. Aisti- ja tunnetehtävät helpottavat ympäristön arviointia, jäsentämistä ja niiden avulla voidaan kokea tuttu ympäristö uudella tavalla.

Draamaleikki on myös eräänlainen virittäytymistehtävä kulttuuriympäristöaiheeseen, mutta metodia voidaan käyttää myös syventämään aikaisemmin opittua tietoa. Draaman avulla voidaan tuoda esille tunnepitoisia asioita ja käsitellä vaikeampia merkityksiä ja ajatuksia.

Rakentelu- ja suunnittelutehtävät sekä karttatehtävät kehittävät ja tukevat oppilaan avaruudellista hahmottamista. Hahmottaminen myös auttaa oivaltamaan ympäristön ja ihmisen mittasuhteita. Rakennuksen tutkiminen auttaa kiinnittämään huomiota rakennettuun ympäristöön yleisesti ja tulkitsemaan siihen liittyviä merkityksiä.

Tehtävät, jotka liittyvät olemassa olevien asioiden arvioimiseen, kritiikkiin ja uusien ehdotusten suunnitteluun kehittävät oppilaan kykyä vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Oppilaalla on mahdollisuus arvioida ja arvottaa ympäristöään ja näin jättää oma jalanjälkensä kulttuuriympäristöön seuraavien sukupolvien arvioitavaksi.

Elämyksellistä polkua omaan kulttuuriympäristöön!

I. Opettajalle

KÄSITTEITÄ

Rakennettu kulttuuriympäristö

Rakennettu kulttuuriympäristö muodostuu rakennuksista sisä- ja ulkotiloineen, pihoista, puistoista sekä muista rakenteista (kuten esim. kadut, sillat, kanavat).

Rakennusperintö tarkoittaa samaa kuin rakennettu kulttuuriympäristö, joskus sanaa käytetään tarkoittaen erityisesti vanhoja rakennuksia.

Kulttuuriympäristö tarkoittaa laajasti ottaen kaikkea maisemaa, jossa ihmisen toiminta tavalla tai toisella näkyy. Erityisesti seudun historiasta kertova maisema on kulttuurimaisemaa (esim. maatila ympäröivine peltoineen, haka- ja laidunmaat, historialliset kasarmialueet, venevalkamat tms.)

Arvokas kulttuuriympäristö

Rakennelma tai alue, joka kertoo ihmisten elintavoista, arvoista sekä maisemanmuokkauksesta eri aikakausina (esim. esihistoriallinen muinaishauta tai linnavuori, perinteinen kirkonkylämaisema, teollistumisen aikakauden tehdasmiljöö). Erityisen arvokasta ympäristöä on paikkakunnalle tyypillisestä elämäntavasta kertova maisema, jollaisia ei muualla Suomessa ole säilynyt monia.

2. Tuomiokirkon ja Snellmanin puiston alueen historiaa

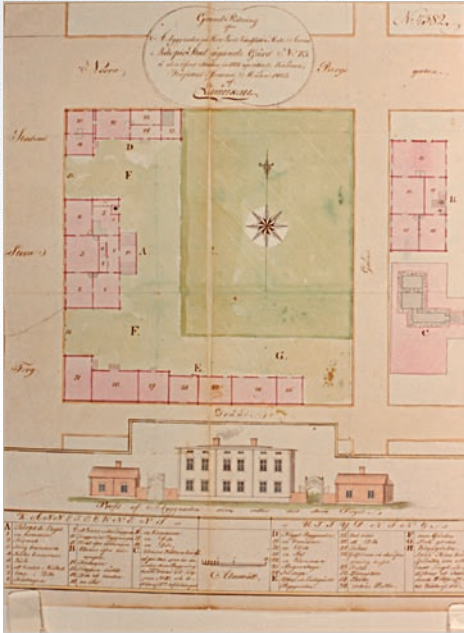
Kuopion ruutukaavakeskustan kartta 1960-70-lukujen taitteesta.
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, peruskartta.

Kuopion tuomiokirkko oli valmistuessaan v. 1815 kaupungin ensimmäinen kivirakennus. Kirkko rakennettiin Vahtivuorenmäelle, jolla oli aiemmin ollut tuulimylly ja palovartiointipaikka. Kirkon rakentaminen käsityönä vei yhdeksän vuotta, kun rakennustyöt hidastuivat välillä Ruotsi-Suomen ja Venäjän välisen sodan takia. Sodan päätteeksi 1809 Ruotsi luovutti Suomen osaksi Venäjää. Tuomiokirkon ulko-oven päällä lukee yhä: ”Keisarin ALEXANDERin lsen lembiän hallituxen alla”, mikä tarkoittaa, että kirkon rakennustyöt saatiin päätökseen Venäjän keisarin Aleksanterin ollessa Suomenkin hallitsijana.

Kirkon rakentamisen aikaan Kuopio oli pieni puutalokaupunki, jossa asui alle neljä tuhatta asukasta. Nykykuopion asukasmäärä on yli kaksikymmenkertainen, noin 90 000 asukasta. Kirkon edessä oleva Snellmanin puisto oli alun perin tori. Torikauppa oli tuolloin melkein ainoa tapa tehdä ostoksia, ja siksi tori oli yksi kaupungin tärkeimmistä paikoista. Kaupankäynti siirrettiin Tuomiokirkon edustalta nykyiselle torille 1800-luvun puolivälissä. Vanhasta torista tehtiin sitten Snellmanin puisto istuttamalla sinne puita ja muita kasveja.

Snellmanin puistoa ympäröivistä vanhoista kivitaloista monet on rakennettu reilusti yli sata vuotta sitten. Koko Suomessa ei ole jäljellä kovin paljo näin vanhoja rakennuksia, sillä n. 85 % Suomen rakennuskannasta on alle 60 vuotta vanhaa. Vanhoja rakennuksia on purettu paljon. Tavallisimmin sata vuotta sitten rakennettiin puusta. Puuta on ollut metsäisessä maassa helposti saatavilla, ja suomalaiset kivilajit ovat niin kovia, että niistä on ollut hankalaa louhia rakennustarpeita. Kauppakadulle ja muualle keskustaan rakennettiin monia kivisiä kerrostaloja 1800-luvun lopulla, sillä niiden ajateltiin sopivan kaupungin ilmeeseen puutaloja paremmin. Tärkein syy kivitalojen rakentamiselle oli se, että puutalot ovat palonarkoja, ja Kuopiossa oli jo sattunut vakavia tulipaloja keskustassa. Puutalokaupungissa tulipalot saattoivat levitä koko kaupunkiin ja aiheuttaa hirveää vahinkoa. Satoja vuosia sitten kaupunkien kadut olivat mutkittelevia eivätkä suorina. Kadut kiersivät mäkiä, kosteikkoja ja kivikkoja, eikä niitä aina voinut rakentaa suoraan. Kuopion keskustalla on ruutukaava, eli kadut kulkevat suorina ja leikkaavat toisiaan kohtisuorasti. Näin korttelit eli katujen keskelle jäävät rakennusalueet ovat neliöitä tai suorakaiteita. Kuopiossa alettiin rakentaa ruutukaavan mukaisesti sataviisikymmentä vuotta sitten, koska ajateltiin, että kaupunkien katujen pitää olla suorina, ja mutkaisten teiden ajateltiin kuuluvan kirkonkylille.

2. Tuomiokirkon ja Snellmanin puiston alueen historiaa

Pohjapiirros ja koulun rakennussuunnitelma Kuopion kaupungin tontille n:o 73 (nykyinen Snellmanin koulun tontti) 1800-luvulta. Riksarkivet/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Tuomiokirkko.
Anu Taskinen

Kuopion keskusta-alueen erikoisuus ovat rännikadut. Tällaisia rännikatuja ei ole muissa Suomen kaupungeissa yhtä paljoa ja laajalla alueella, kuin Kuopiossa. Kuopion vanhimmat rännikadut on suunniteltu jo 1700-luvulla eli yli kolmesataa vuotta sitten! Rännikadut on suunniteltu palovaaraa ehkäiseviksi välitiloiksi kaupunkiin – kun talojen väliin jää väljää tilaa ja puita, palo ei leviä niin nopeasti. Toisaalta rännikadut olivat sivukujia, joiden varrella asuivat käsityöläiset ja työmiehet, kun varakkaammat ihmiset eli porvarit asuivat isojen katujen varsilla.

Nykyään Kuopion ruutukaava-alue on Suomen toiseksi tiheimmin asuttua kaupunkialuetta Helsingin keskustan jälkeen. Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto sitä ympäröivine taloineen on valittu yhdeksi Suomen valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi Museoviraston listalle. Valtakunnallisesti merkittäväksi valikoituminen on suuri kunnia ja tarkoittaa, että alue kannattaa ja pitää säilyttää sellaisena kuin se on, koska se on erityinen ja arvokas alue Suomessa. Silloin nykyiset ja tulevat asukkaat sekä matkailijat voivat ihailla näkymää, joka kertoo menneistä ajoista.

MIETITTÄVÄÄ:

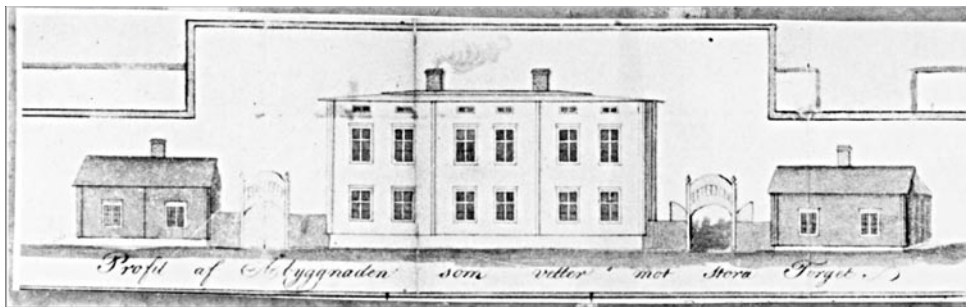
- Minkälaiselta Kuopio on näyttänyt kaksisataa vuotta sitten? Millä ihmiset liikkuivat, mistä ruoka hankittiin, mitä ihmiset tekivät työkseen? Kävivätkö lapset koulua kuten nykyään?
- Kirkkoa ympäröivän kivimuurin rakentaminen vei kymmenen vuotta. Miksi rakentaminen on ollut niin hidasta ennen vanhaan?
- Miltä mielestäsi näyttää kirkonkylä, miltä kaupunki? Pitäisikö mielestäsi Kuopiossa olla isompia tai korkeampia taloja? Miksi tai miksi ei?
- Mistä nimitys rännikatu tulee? Etsi tietoa esimerkiksi internetistä.
- Tutkikaa Museoviraston listaa valtakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä. Löytyykö Kuopiosta muita alueita, jotka ovat listalla mukana? Museoviraston lista osoitteessa: <http://www.nba.fi/rky1995/>

2. Tuomiokirkon ja Snellmanin puiston alueen historiaa

2.1 SNELLMANIN KOULU

Snellmanin koulun paikalla oli aiemmin puurakennus, jossa toimi yläalkeiskoulu. Yläalkeiskoulun rehtorina oli jonkin aikaa Johan Vilhelm Snellman, jonka mukaan nykyinen koulu on nimetty. Nykyisessä, kivisessä v. 1904 rakennetussa koulurakennuksessa toimi aluksi Teollisuuskoulu, jonka jälkeen siinä aloitti toimintansa Vahtivuoren kansakoulu. Rakennus oli alun perin kaksikerroksinen, mutta talvisodan aikana v. 1940 se sai osumia pommeista. Kun rakennus korjattiin, tehtiin siihen kolmas kerros. Snellmanin kouluksi rakennus nimettiin v. 1984. Koulun pihalla sijaitseva kahdeksankulmainen Mutteri-luokka rakennettiin yli sataviisikymmentä vuotta sitten ”vehtuusaliiksi” eli voimisteluluokaksi. Nykyään Snellmanin koulussa on n. 220 oppilasta ja koulussa on 14 luokkaa.

Johan Vilhelm Snellman oli kirjailija, sanomalehtimies ja poliitikko, joka asui Kuopiossa 1800-luvun puolivälissä viisi vuotta. Kuopiossa hän alkoi julkaista kahta sanomalehteä, ruotsinkielistä Saimaa ja suomenkielistä Maamiehen ystävää. Tuolloin sanomalehti ilmestyi koko maassa vain muutamia, ja suomenkielisiä ei juuri lainkaan. Tuohon aikaan vaikutusvaltaiset ja rikkaat ihmiset puhuivat ruotsia, ja tavalliset maalaiset ja työläiset suomea. Snellmanin toiminta sanomalehtien toimittajana ja julkaisijana oli tärkeää, ja se osaltaan edisti suomenkielen asemaa virallisena kielenä.

Yläalkeiskoulun suunnitelmapiirros 1800-luvulta. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Yläalkeiskoulu vuonna 1902. Myöhemmin rakennuksessa toimi teollisuuskoulu. Viktor Barsokevitsch/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Teollisuuskoulu vuonna 1930. E. Seijes/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

MIETITTÄVÄÄ:

- Mitä Teollisuuskoulussa opiskeltiin?
- Mitkä ovat mielestäsi koulurakennuksen parhaat puolet? Entä huonoimmat? Ovatko esimerkiksi käytävät valoisia vai ahtaita, jne.?
- Oletko kiinnittänyt huomiota siihen, minkälaisia seinäkoristeita koulurakennuksen ulkoseinissä on? Miksi uusissa rakennuksissa ei ole juurikaan koristeita?
- Mitä tarkoittaa aatelineen? Onko nykyajan Suomessa aatelisia?
- Oletko tavannut ruotsia äidinkielenään puhuvia ihmisiä? Osaatko yhtään sanaa ruotsia? Miksi esimerkiksi tuotepakkauksissa, kuten maitotölkeissä ja muropaketeissa, on tuoteselosteet usealla eri kielellä?

2. Tuomiokirkon ja Snellmanin puiston alueen historiaa

SNELLMANIN PUISTON MAAMERKKEJÄ:

- Tuomiokirkko, rakennettu 1815.
- Kuopion museo, rakennettu 1907. Suunniteltu museo- ja kirjastorakennukseksi sekä vapaapalokunnan käyttöön.
- Suomen Pankin talo, nykyinen Isä Camillon ravintola, rakennettu 1912, korotettu 1947. Jäi pois pankkikäytöstä 1993.

MIETITTÄVÄÄ:

- Mikä on maamerkki? Mitkä niitä voisivat mielestäsi olla?
- Mitä tarkoittaa julkinen rakennus?

3. Virittäytymistehtävät

3.1 VALOISAA JA PIMEÄÄ

Oletko ollut pimeässä metsässä tai liikkunut ulkona öiseen aikaan? Oletko joskus ollut pilkkopimeässä huoneessa? Oletko joskus herännyt keskellä yötä? Miltä maailma silloin vaikuttaa, mitä ääniä kuuluu ja mitä valoja näet?

Piirrä kaksi kuvaa samasta paikasta, esimerkiksi omasta huoneestasi tai näkymästä, joka huoneesi ikkunasta näkyy. Toinen on yökuva ja toinen päiväkuva. Mieti, mitä yöllä näkyy ja mitä ei näy. Millainen tunnelma kuvassa on? Mitä kaikkea päiväkuvasa on, mitä yökuvasa ei ole? Entä toisinpäin?

3.2 MIELIPAikka

Jokaisella ihmisellä on mielipaikka tai -paikkoja. Maalaa, piirrä tai rakenna pienoismalli mielipaikastasi. Kerro tai kirjoita, minkälainen olo mielipaikan miettimisestä tulee. Mikä merkitys mielipaikalla on? Keskustelkaa mielipaikoista, kun kuvat ovat valmiita. Kiinnitäkää huomiota siihen, ovatko mielipaikat luonnossa vai muualla, esimerkiksi kotipihalla, ullakolla, koulun pihalla, kaverin luona...

3.3 VANHAAN AIKAAN

Pohtikaa ja keskustelkaa yhdessä, millaista on asua ja elää ilman sähköjä. Onko oppilailla kokemuksia sähkökatkoksesta, tai vaikkapa sähköttömällä kesämökillä olosta? Miten ennen valaistiin? Entä ruoka säilytettiin? Millaisia ideoita oppilailla olisi valaisuun ja ruuan säilytykseen nykyisin, sähköttömissä oloissa? Miten aikaa voi viettää, jos ei ole sähköä, eikä siis tv:tä, radiota tai tietokonettakaan? Miten töitä tai läksyjä voi tehdä, jos ei ole valoa? Miten rakennukset lämmitettäisiin ja ruoka laitettaisiin ilman sähköä?

3. Virittäytymistehtävät

3.4 PAIKKAKARTOITUS

Merkitse karttaan tai piirrä kuvia paikoista, jotka asuinalueellasi ovat

- viihtyisiä tai kauniita
- epäviihtyisiä tai rumia
- turvallisia
- pelottavia tai vaarallisia

Vertaile merkintöjasi muun luokan kanssa. Oletteko piirtäneet tai merkinneet samoja paikkoja? Ovatko jotkut paikat toisten mielestä viihtyisiä ja toisten mielestä epäviihtyisiä? Perustelkaa valintojanne.

3.5 AISTIRETKELLÄ LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ

Valitse koulun lähiympäristöstä joku paikka ja havainnoi ympäristöä hetken aikaa silmät kiinni. Mitä tunnet, kuulet ja haistat?

- Mitä luonnon ääniä, entä ihmisten aiheuttamia ääniä kuulet?
- Onko paikka meluisa vai hiljainen?
- Ovatko äänet epämiellyttäviä vai miellyttäviä?
- Kirjaa äänet ylös. Tehtävän voi tehdä myös parin kanssa
- Ovatko paikan hajut miellyttäviä vai epämiellyttäviä?
- Kirjaa ylös, millaisia hajuja tunnet. Mistä hajut ehkä ovat peräisin?
- Mitä muita aistimuksia tunnet?

Lopuksi voitte piirtää tai maalata, millaisia mielikuvia tai ajatuksia paikan hajut ja äänet herättivät. Mieti, miten silmien sulkeminen vaikutti havainnointiin.

4. Maantiedon ja historian tehtävät

4.1 KOULUREITTI JA ELINPIIRI

Piirrä isolle paperille kartta koulureitistäsi muistin varassa. Piirrä karttaan kulkemasi tien varrelle taloja ja muita näkymiä, jotka muistat. Missä on tienristeyksiä, entä missä on maamerkkejä? Mitkä maamerkit liittyvät luontoon (esim. korkea puu) ja mitkä ovat rakennettuja? Onko koulureittisi turvallinen liikenteen suhteen? Piirrä joko samaan tai eri karttaan myös elinpiirisi: piirrä ne paikat, joissa käyt eniten yhden päivän tai viikon aikana. Käytkö harrastamassa, kaupassa tai kaverin luona?

4.2 MITÄ ON KAAVOITUS?

Asuinalueella on voimassa joko yleiskaava, asemakaava tai molemmat. Pohtikaa ja ottakaa selvää, mitä ne tarkoittavat. Mitä kaavoituksessa tehdään, ja mitä siinä pitäisi ottaa huomioon? Miten voisit itse vaikuttaa asuinalueesi alueen muutoksiin ja rakentamiseen?

4.3 ASUMINEN JA ELÄMINEN ENTISAIKAAN

Maatalous oli 1950-luvulla suomalaisten tärkein elinkeino. Silloin myös kaupungin asukkaila saattoi olla pieniä maatilkkuja kasvimaana ja laitumina esimerkiksi lehmälle tai lampaalle. Kysele ja etsi tietoa, miten pientilalla elettiin, mitä kaikkia elämiä tilalla saattoi olla? Mitä rakennuksia pientilan pihapiirissä on tarvittu? Entä millaisia työkaluja maatilalla on käytetty, mitä ovat esimerkiksi kuokka ja viikate? Piirrä tai maalaa kuva, jossa on 1940 – 50-luvun pientila asukkaineen ja eläimineen.

Maaherrankatua ilmeisesti vuonna 1919. Vasemmalla Snellmanin puisto ja oikealla teollisuus-koulu. Kadun yllä kauempana näkyvät viirit ovat juhlakoristelua presidentti K. J. Ståhlbergin Kuopion vierailun kunniaksi. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

4. Maantiedon ja historian tehtävät

4.4 ENSIMMÄISET KYLÄN ASUKKAAT

Kuopionniemelle perustettiin kirkko ja kirkkopitäjä 1500-luvun puolivälissä. Pohdi, kysele ja etsi tietoa mm. kirjoista ja internetistä, miksi Kuopion alueelle syntyi asutusta silloin? Miksi se on ollut ihmisille otollinen asuinsija? Miten maastonmuodot, luonnonolot ja ilmasto ovat vaikuttaneet rakentamiskohtien valintaan?

Millaiseen paikkaan sinä olisit rakentanut talosi, jos olisit ollut ensimmäisten Kuopioon muuttajien joukossa 1500-luvulla? Mieti, miten ihmiset elivät ennen vanhaan: ruoka saatiin viljelemällä maata ja hoitamalla kasvimaata, kotieläimiä kasvattamalla, mutta myös metsästämällä, kalastamalla ja marjastamalla. Asfaltteja ei ollut, vaan liikuttiin hiekkateitä, polkuja, kärryitä ja vesireittejä pitkin. Mitä kaikkea kannatti ottaa huomioon asuinpaikkaa valitessa?

Kuopion museo. Anu Taskinen

4.5 KUOPION KAUPUNKIKESKUSTAN KARTOITUS

Tarkastele koulusi tai kotisi ympäristöä seuraavien kysymysten avulla. Kirjoita ylös, kerro tai piirrä:

- Miten rakennukset on sijoitettu tontille ja miksi?
- Miten piha-alueet eroavat toisistaan, miten ne on rajattu?
- Mitä puulajeja on käytetty piha- tai kujapuina?
- Miten katuja ja pihvoja on päällystetty, löytyykö esimerkiksi kivettyjä pihvoja asfaltoitujen sijasta?
- Missä on mielenkiintoisia näkymiä?
- Vaihtelee ko rakennusten korkeus, rakennusten muoto ja kattomuoto alueella?
- Minkälaisia kuisteja tai sisäänkäyntejä taloissa on?
- Mitä materiaaleja rakennuksissa on käytetty?
- Mitä ja miten värejä on käytetty rakennuksissa?
- Missä rakennuksen osissa on koristelua?
- Löytyykö eri rakennuksista samantyylistä koristelua tai samantapaisia koristemuotoja?

5. Äidinkielen ja historian tehtävät

5.1 NIMIEN ALKUPERÄÄ

Tutki Kuopion karttaa. Pohtikaa ja etsikää tietoa internetistä ja kirjoista, mistä Kuopio ja muut Kuopion kaupunginosat ovat saaneet nimensä. Entä mistä juontuvat kaupunginosien teiden nimet? Löydätkö paikan- tai teiden nimiä, joita et ymmärrä tai jotka ovat jotenkin kummallisia? Kirjoita lyhyt tarina, mistä nimi voisi olla peräisin. Mikä olisi hyvä nimi omalle kotitalollesi?

5.2 KOTISEUDUN TARINAT

Haastattele esimerkiksi vanhempiasi, isovanhempiasi tai koulusi opettajia, ja pyydä heitä kertomaan asuinalueesi menneisyydestä. Millaista alueella on ollut asua, miten alue on muuttunut? Millaisia tarinoita ja juttuja asuinalueeseesi liittyy, esimerkiksi sen rakentamisvaiheisiin, asukkaisiin tai tapahtumiin? Mieti myös itse lisää kysymyksiä. Jos mahdollista, nauhoita tai videoi haastattelu. Tarinoita voi myös etsiä internetistä ja kirjoista, tai voit kirjoittaa itse tarinan asuinalueeseesi liittyen. Tarina voi olla tosi tai keksitty. Onko tarinasi satu, kummitusjuttu, sankaritarina vai historiallinen kertomus?

5.3 LEHTIJUTTUJA

Etsi lehdistä (sanomalehdet, ilmaisjakelulehdet) asuinalueeseesi liittyviä kirjoituksia. Mistä aiheista asuinalueeseesi liittyen uutisoidaan tai kirjoitetaan yleisönosastoon? Onko asuinalueellasi käynnissä tai alkamassa esimerkiksi rakennushankkeita, joista uutisoidaan ja keskustellaan? Kirjoita yksin tai ryhmässä yleisönosastokirjoitus asuinalueeseesi tai kouluusi liittyen. Haluatko ottaa kantaa johonkin keskustelunaiheeseen, haluatko nostaa jonkin näkökulman tai aiheen esiin, josta ei vielä puhuta?

5.4 ASUMISTA ENTISAIKAAN

a) Etsikää ryhmissä vastaus, mitä nämä vanhat rakennuksiin ja asumiseen liittyvät sanat tarkoittavat. Voitte myös kilpailla, kuka ryhmistä löytää tiedot ensin. Etsikää lisää vanhoja sanoja, ja arvuutelkaa niitä muilta ryhmiltä tietokilpailun tapaan.

Aitta, kuisti, porstua, pirtti, tupa, lato, riihi, mylly, miespiha, karjapiha, savupirtti, savutupa, torppa, mäkitupa, loinen, talonpoika, kartano, salvos, kamari, förmaaki, sali, salonki

b) Tutkikaa karttaa joko kotiseudultanne tai koko Suomesta. Löydätkö paikan- tai kadunnimiä, joissa esiintyisi vanhoja sanoja, kuten esimerkiksi riihi, torppa, nuotta tms.? Jos löydätte nimiä, joita ette tunnista, miettikää voisiko kyseessä olla jokin vanha sana. Mitä sana mahtaa tarkoittaa?

c) Tutkikaa esimerkiksi Mauri Kunnaksen Koiramäki – kirjoja, joita voi lainata kirjastosta. Koiramäki – kirjat kertovat asumisesta ja elämisestä 1800 – 1900 –lukujen taitteessa.

Etsikää niistä tietoa ja vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia tavaroita ja esineitä ihmiset ovat omistaneet/käyttäneet/tarvinneet?
- Millaisia työkaluja heillä on ollut käytössään?
- Millaisia huonekaluja rakennuksissa on ollut?
- Mitä muuta tarve-esineistöä rakennuksista löytyi?
- Mistä materiaaleista tavarat on valmistettu?
- Kuka tavarat valmisti?
- Käytettiinkö esineistä joitakin nykyajanastosta poikkeavia nimityksiä?

6. Kuvataiteen ja arkkitehtuurin tehtävät

6.1 KOULURAKENNUKSEN ANATOMIAA

Inventoi koulurakennuksesi. Käytä apuna oheista rakennusinventointilomaketta ja täytä se. Tehtävän voi tehdä yksin tai ryhmittäin. Kiinnitä huomiota

- julkisivuun eli ulkoseiniin
- kattorakenteeseen (muoto ja materiaali)
- vuoraukseen eli seinäpintojen materiaaliin
- ikkuna- ja ovijakoon sekä ikkunaruuutujen kokoon ja muotoon
- sokkeliin eli perustuksiin
- yksityiskohtiin ja koristeisiin

Millaisia yksityiskohtia huomaat, joihin et ole ennen kiinnittänyt huomiota?

6.2 UUSI JA VANHA RINNAKKAIN

Vertaile uutta ja vanhaa rakennusta. Mitä eroja ja yhtäläisyyksiä huomaat, esimerkiksi ikkunoissa, sokkelissa, vuorauksessa ym.? Tutki rakennuksia kaikilta puolilta, ei vain etupihan puolelta. Ovatko jotkut yksityiskohdat aivan samanlaisia? Minkälainen ikäero rakennuksilla on? Mistä sen mielestäsi huomaa? Mitä arvelet, onko rakennuksista helppo sanoa ulkonäön perusteella, kumpi on uusi ja kumpi vanha? Miten rakennukset sopivat ympäristöönsä? Kuvaile rakennuksia ja kerro, ovatko ne mielestäsi esimerkiksi kauniita, rumia, mitään sanomattomia vai jotain muuta – muista perustella mielipiteesi!

Snellmanin koulun viereinen kerrostalo. Anu Taskinen

6.3 TUTKIMUSKOHTENA KOULU

a) Tutki koulua ja koulun pihaa. Miten niiden suunnittelussa on huomioitu käyttäjät? Millaisia tiloja koulussa on, ja mihin niitä käytetään? Onko koulussa tiloja, jonne oppilaat eivät pääse? Entä tiloja, jonne opettajat eivät pääse? Miten piha sopii eri-ikäisille lapsille, vuosiluokilla 1. – 6.? Mitä kaikkea koulunpihalla voi tehdä? Entä mitä haluaisit muuttaa tai lisätä koulunpihalle?

b) Rakentakaa ryhmässä pienoismalli koulusta ja koulupihasta. Mitä kaikkea pienoismalliin otetaan mukaan? Onko koulusi ympärillä aita, onko pihalla esimerkiksi leikkivälineitä tai piharakennuksia, ja miten ne voisi toteuttaa pienoismalliin?

c) Suunnittele unelmien koulunpiha. Millainen parhaan pihan pitäisi olla? Voit suunnitella sen joko oman koulusi pihalle, tai mielikuvituskouluun, rajoituksia ei ole! Piirrä, maalaa tai rakenna pienoismalli.

6. Kuvataiteen ja arkkitehtuurin tehtävät

6.4 ASUINALUEESI TULEVAISUUDENKUVA

Mieti ja piirrä asuinalueesi tulevaisuudennäkymä 50 vuoden päästä: miltä alueella silloin näyttää? Minne on rakennettu uutta, mistä ovat talot, tiet, metsät tai pellot hävinneet?

Onko alueelle rakennettu kerrostaloja tai muuta täysin uutta? Ovatko talot vielä samannäköisiä kuin nykyään, vai ovatko ne täysin uudenlaisia ja ehkä outojakin 50 vuoden päästä? Piirrä sekä karttakuva, että maisemanäkymä, jossa uudenlaiset talot näkyvät. Keksi myös nimet uusille asuinalueille ja kaduille.

6.5 MAALLA JA KAUPUNGISSA

a) Minkälaisia ovat maaseutu ja kaupunki? Minkälaisia ovat tiet, pihat ja vaikkapa linja-autopysäkit kummassakin? Löytyykö maalta puistoja? Entä kaupungista kaivoja? Miten talot on sijoitettu kaupungissa, entäpä maaseudulla? Miten tilaa on käytetty? Mitä mielestäsi kaupungissa pitää olla, että se on kaupunki? Entä mitä maalla pitää olla, että se on maaseutua?

b) Tehkää luokkanne seinälle molemmat, kaupunki ja maalaiskylä. Kerätkää ensin kummallekin ominaisia piirteitä vaikkapa listaksi taululle. Piirtäkää listattuja asioita niin, että piirroksat voidaan leikata paperista irti ja liittää seinälle koottavaan maisemaan. Maiseman voi tehdä myös värillisistä papereista tai lehdistä leikatuista kuvista.

7. Matematiikka

7.1 VANHAN AJAN MITTOJA

a) Mittaa koulusi pinta-ala ulkoseiniä pitkin. Voit käyttää mittanauhaa, tai mitata ensin askelteesi pituuden, kiittää koulurakennuksen ja sen jälkeen laskea, kuinka monta askelta otit ja paljonko matkaa kertyi metreinä. Laske sen jälkeen pinta-ala. Mittaa myös piharakennusten sekä koulupihan pinta-ala.

b) Suomi siirtyi 120 vuotta sitten metrijärjestelmään. Sitä ennen mittayksiköitä olivat mm. jalka, kyynärä, syli ja tynnyrinala senttimetrin, metrin ja neliömetrin sijasta. Mistä näiden mittayksiköiden nimet tulevat, ja minkä mittaisia ne ovat metrijärjestelmässä? Entä kuinka pitkiä matkoja olivat kortteli, virsta, peninkulma ja poronkusema, ja mistä nimitykset johtuvat? Etsi tietoa esimerkiksi internetistä.

c) Kuinka paljon koulun ja koulupihan ympärysmitta ja pinta-ala ovat vanhoina mittoina, esimerkiksi jalkoina tai syleinä? Entä mikä on oma pituutesi, jalkoina, kyynäroinä ja syleinä?

d) Käytetäänkö kaikissa maissa metrijärjestelmää? Etsi maita, joissa on jokin muu mittajärjestelmä käytössä. Mitä mittoja muualla on, ja paljonko mitat ovat metrijärjestelmässä?

7.2 KOULUPÄIVÄ DIAGRAMMIKSI

a) Mittaa koulumatkaasi kuluva aika kellon avulla. Jos mahdollista, tule eri päivinä kouluun jalkaisin, pyörällä tai linja-autolla, tai käytä eri päivinä eri reittejä. Piirrä eri reitteihin kulunut aika taulukkoon pylväsdigrammina. Piirrä myös eri kulkuneuvoilla kulunut aika pylväsdigrammina.

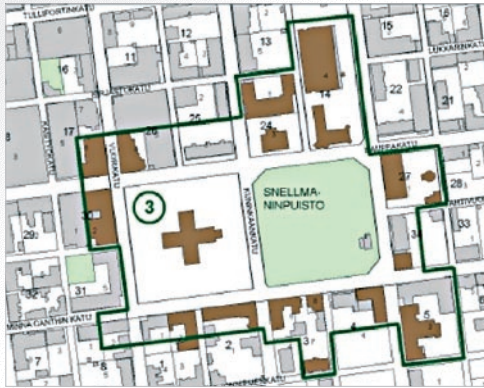
b) Vertailkaa luokan kesken koulumatkoja. Piirtäkää pienryhmässä aikataulukko, johon jokainen piirtää koulumatkaan käyttämänsä lyhyimmän ajan pylväänä. Mikä on ryhmässänne ja luokassanne lyhyin koulumatkaan kuluva aika, entä pisin?

d) Piirrä diagrammi (esimerkiksi piirakkadiagrammi) siitä, mihin käytät aikaa koulupäivänä. Kauanko menee aikaa aamutoimiin, entä koulumatkaan, oppitunteihin, välitunteihin, kerho- tai harrastustoimintaan, muuhun vapaa-aikaan, syömiseen ja nukkumiseen?

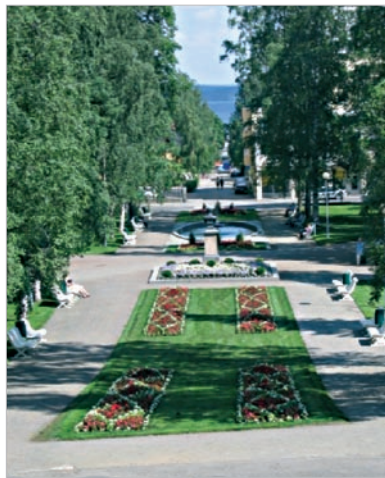
7.3 KOULURAKENNUKSEN GEOMETRIAA

Etsi koulurakennuksesta erilaisia geometrisia kuvioita kuten neliöitä, nelikulmioita, kolmioita, ympyröitä ja puoliympyröitä. Montako nelikulmiota löydät esimerkiksi koulun julkisivusta eli ulkoseinistä? Entä luokahuoneesta, käytäviltä ja ruokalasta? Löytyykö yhtään suunnikasta? Laskekaa erilaisten kuvioiden pinta-aloja, esimerkiksi luokahuoneesta löytyvien ympyröiden pinta-alat.

8. Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto ympäristöineen

A.

B.

KUVAUS

Kuopio perustettiin vuonna 1549 Tavisalmi-nimisenä kappelina Juvan emäseurakuntaan. Itsenäiseksi kirkkopitäjäksi se muodostettiin vuonna 1552. Tuomiokirkko (a), Kuopion ensimmäinen kivirakennus, oli valmistuessaan suhteessa 1800-luvun alun muuhun rakennuskantaan nähden kookas. Kirkonmäki on muotoutunut nykyiselleen pääosin 1800-luvun kuluessa. Muinoin Lapinlinnaksi kutsuttu ja sittemmin Vahtivuoreksi nimetty mäki, jolla kirkkoa ennen oli ollut palovartiopaikka ja tuulimylly, luo kirkolle maastollisesti korkeimman aseman. Kirkonmäelle valmistui vuonna 1823 holvattu kellari Kauppakadun puolelle. Nykyinen kirkonmäkeen reunustava jyhkeä muuri portaineen on tehty 1800-luvun lopulla. Kivistä ladotun muurin pystytys aloitettiin vuonna 1889 ja lopullisesti muuri kaikkine portaineen oli valmis vuonna 1899. Järjestyksessään viides Kuopion kirkko, Kuopion tuomiokirkko, on rakennettu kivistä P. W. Palmrothin vuonna 1795 hyväksytyjen piirustusten pohjalta ja Jacob Rijfin ja Pehr Grandstedtin johdolla 1806–1815. Muodoltaan se on tasavartinen ristikirkko, jonka itäpäädyssä on kellotorni.

Kirkonmäkeen olennaisesti liittyvä kaupungin vanhin puisto, Snellmaninpuisto (b), oli alunpitäen tori. Kustaan torina, Suurtorina ja Kirkko-torina tunnettu alue toimi kauppapaikkana 1850-luvulle. Puita istutettiin ensimmäisen kerran kirkon ympärille sekä torille vuonna 1842. Snellmaninpuiston nimen kirkkopuistikko sai vuonna 1886, kun sinne pystytettiin Johannes Takasen veistämä Snellmanin patsas. Puiston viihtyisyyttä lisäämään rakennettiin soittolava vuonna 1889 arkkitehti Ricardo Björnbergin piirustuksilla. Soittolava purettiin puistoa uudelleen kohennettaessa rakentamalla sinne suihkulähde vuonna 1953. Samoihin aikoihin hävitettiin myös koristeelliset soittolavan ajalta peräisin olleet puiset vesimyymlät, joista osa oli arkkitehti Leander Ikosen piirtämiä. Snellmaninpuistossa ollut kioski vuodelta 1957 oli arkkitehti Seppo Ruotsalaisen suunnittelema

8. Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto ympäristöineen

C.

D.

E.

F.

G.

H.

Kirkonmäen ja Snellmanipuiston ympäristössä sijaitsevat myös seuraavat arvokorkeudet: Snellmanipuistoa reunustavat Kanttilana tunnettu Minna Canthin asuin- ja liiketalo (c) on alun perin 1800-luvulta.

Vieressä on entinen työväentalo (d) (1-3-5) vuodelta 1837. Työväentalosta on osa purettu pois tilalle kohonneen kaksikerroksisen asuinrakennuksen tieltä.

Samalla tontilla sijaitsee myös arkkitehti J. V. Strömbergin vuonna 1927 suunnittelema asuinrakennus (e). Talo rakennettiin alun perin Minna Canthin Perilliset Oy:lle.

Tuomiokirkon ympäristöön kuuluvat myös rakennusmestari K. A. Honkavaaran piirtämä 3-kerroksinen asuin- ja liiketalo (1-2-1), joka tunnetaan myös Barsonkulmana (f) on vuodelta 1928.

Päiväkoti toimii Minna Canthin kadun varrella olevassa puurakennuksessa, joka aiemmin oli postin rakennus (g) (1-2-1).

Oiva Kallion suunnittelema, vuonna 1920 valmistunut tiilinen Konttisen liiketalo (h) (1-1-2) kohoaa maamerkiksi tuomiokirkon alapuolella rännikadun ja Minna Canthin kadun kulmauksessa. Siinä toimii nykyisin kaupungin sosiaalivirasto. Sen alapuolella Vuorikadun kulmauksessa on vuonna 1917 valmistunut pientalo (5-8-2).

Kauppakadun kulmauksessa on vuodelta 1882 peräisin oleva liikerakennus (i) (Raninin talo/Savolan kirjakauppa/Elorannan talo, 4-30-2, piirustukset arkkitehti F. A. Sjöström 1881).

Kauppakadun ja Vuorikadun kulmauksessa osoitteessa Vuorikatu 22 oleva asuin- ja liiketalo (4-17-8), on entinen Maatalousosakepankki (j) (ns. Rehutori), Jussi ja Toivo Paatelan piirtämä vuonna 1929, mutta valmistui vuosina 1930-1931.

Osoitteessa Kauppakatu 35 (2-26-4) on taidemuseo (k) (entinen KOP:n talo, Vilho Penttilä 1904; laajennus Kaino S. Kallio 1924-25, muutokset K. A. Pinomaa 1958 sekä muutos taidemuseoksi Pertti Pakkala 1980). Taidemuseo avattiin uudistettuna vuonna 2005 (kaupunginarkkitehti Ee-ro Koivisto).

Kauppakatu 27:ssä (2-24-3) on entinen Suomen Pankki (l), nykyisin rakennuksessa toimii ravintola. Piirustukset J. V. Strömberg 1912, koroitus 1947 Harry W. Schreck. Pankkikäytöstä rakennus jäi pois 1995, jolloin Suomen Pankin laajemat tilat valmistuivat Päivärinteentielle.

Entisen Suomen pankin takana sijaitsee Kuninkaankadun ja Kirjastokadun varrella funkistyylinen postitalo (m) (2-24-1), joka on rakennettu vuosina 1936-1937 Kuopion posti- ja lennätintaloksi. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Otto Flodin Yleisten rakennusten ylihallituksen kautta. Nykyisen kellertävän värityksen sijaan rakennus oli aiemmin 1930-luvun funkisen mukaan valkoinen.

8. Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto ympäristöineen

I.

J.

K.

L.

M.

N.

Kuopion museo (n), osoitteessa Kauppakatu 23 (2-14-4), valmistui J. V. Strömbergin suunnitelmilla alun perin museo-, kirjasto- ja vapaa palokuntaa varten vuonna 1907. Rakennusta on korotettu Museokadun puolelta vuonna 1960. Kuopion museon rakennuksessa sijaitsevat sekä kulttuurihistoriallisen että luonnontieteellisen museon näyttelytilat.

Museorakennuksen kanssa on samalla tontilla, aikoinaan rännikadun päälle rakennettu Kuopion kaupunginkirjasto ja maakuntakirjasto (o) (2-14-4), joka valmistui 1967 arkkitehti Matti Hakalan suunnitelmilla. Kirjaston suunnittelusta järjestettiin Yleinen suunnittelukilpailu vuosina 1962–1963. Kirjaston ikkunoita ja sisätiloja on muutettu alkuperäisestä.

Kulmittain museon kanssa, osoitteessa Maaherrankatu 13 on entinen Teollisuuskoulu (p) (2-27-1), nykyinen Snellmanin koulu (ent. Vahtivuoren koulu), vuodelta 1904 (Werner Polón – Sebastian Gripenberg 1903). Teknillinen koulu toimi rakennuksessa vuoteen 1966. Koulun pihapiirissä on voimistelusaliksi valmistunut kahdeksankulmainen rakennus, ns. Mutteri (q) (E. B. Lohrmann 1850) ja rapattu asuinrakennus (r) vuodelta 1942.

Maaherrankadun ja Minna Canthin kadun kulmauksessa on Valde Aulangon suunnittelema Kuopion osuusliikkeen rauta- ja taloustavaramyymälä (s). Vuonna 1939 valmistunut, funkista edustava rakennus (2-34-1) tunnetaan myös nimellä Vitriini ja se on nykyisin toimistotiloina.

Maaherrankadun varrella on jugendvaikutteinen puinen kaupunginhotelli (t) (1-5-3), ”Renkku”, vuodelta 1902, suunnittelija Eskil Hindersson.

Snellmanipuiston laidalla on Paavo Makkosen suunnittelema liiketalo vuodelta 1915 (1-4-4), joka on osa Puijonsarven hotellia. Minna Canthin kadun suuntainen laajennus valmistui arkkitehti Anna-Liisa Mertaoja-Nylundin suunnittelemana vuonna 1968.

Kohdealueeseen kuuluvat uudemmat rakennukset: taidemuseon viereinen rakennus (2-26-5) valmistui Kansallis-kauppa Oy:lle vuonna 1975.

Puusepänkadun ja Kuninkaankadun välisellä tontilla Kauppakadun varrella on vuonna 1963 valmistunut asuin- ja liiketalo (2-25-3), joka tunnetaan Raninin talona, mistä muistuttaa myös rakennuksessa oleva teksti Kauppakadun puoleisessa julkisivussa. Asunto-osaakeyhtiön ovat suunnitelleet arkkitehdit Väinö Nieminen ja Juhani Nylund.

Museon alapuolella Maaherrankadun ja Kauppakadun kulmauksessa vuonna 1981 valmistunut kerrostalo (2-22-4), on arkkitehtitoimisto Esa Malmivaaran suunnittelema.

8. Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto ympäristöineen

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

Snellmanin koulun vieressä Maaherrankadun varrella sijaitsee asunto-osakeyhtiö Kuopion Kuningatar (2-34-1), joka valmistui vuonna 1989 ARK Oy:n/ Arkkitehtuutoimisto Riitta Korhosen suunnitelmilla. Myös Maaherrankadun ja Minna Canthin katujen kulmauksessa oleva hotelli Puijonsarven viimeisin 6-kerroksinen laajennus vuodelta 1989 on saman arkkitehtitoimiston suunnittelema.

Osoitteessa Vuorikatu 15 vuonna 1963 valmistunut kerrostalo (1-1-1), on arkkitehti Väinö Niemisen piirtämä.

Sijainti ja rajaus:

Tuomiokirkko kirkonmäellä ja sen alapuolella sijaitseva Snellmaninpuisto rajoittuvat lännessä Vuorikatuun, pohjoisessa Kauppakatuun, idässä Maaherrankatuun ja etelässä Minna Canthin katuun sekä niitä reunustaviin ra-kennuksiin.

Kohteen valintaperusteet ja merkittävyys:

Tuomiokirkkoon, kirkonmäkeen ja Snellmaninpuistoon sekä niitä ympäröiviin katuihin ja rakennuksiin liittyy paljon kulttuurihistoriaa ja rakennushistoriaa. Tuomiokirkko kirkonmäkeen on edelleen maamerkki ja kirkonmäeltä avautuu kaupunkilainen kaukomaisema. Snellmaninpuisto on entinen tori ja markkinapaikka kaupungin perustamisen ajoilta. Kirkonmäki (Tuomiokirkko) ja Snellmaninpuisto ympäristöineen ovat valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä.

Säilytystavoite:

Ympäristö ja arvorakennukset säilytetään. Uudisrakentamisen on sopeu-duttava miljööseen.

SUUNNITELMAT, SELVITYKSET, LAUSUNNOT:

Inventoinnit 1980 ja 1990.

Valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt: Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto ympäristöineen (1995). Museoviraston valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt – kohde: Snellmanin puisto, tuomiokirkko ja puukorttelit (ehdotus 2005). Kuopion kulttuuriympäristöstrategia –työryhmä. Lausunto 22.8.2005: Museoviraston kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden sisätilojen luettelointi. Tämän kohdealueen kohteista arvokkaat sisätilat ovat seuraavissa rakennuksissa: Postitalo, entinen pääposti; Kuopion museo.

8. Tuomiokirkko ja Snellmanin puisto ympäristöineen

SUOJELUPÄÄTÖS:

Säilytysmerkinnät kaavoissa:

Asemakaava (SM 11.11.1975): his 1 (2-27-1, mutteri)

Asemakaava (YM 26.3.1976): his 1 (Barson kulma)

Asemakaava (SM 23.3.1979): his 1 (tuomiokirkko)

Asemakaava (YM 25.1.1985): sr-1 (2-24-3, ent. Suomen Pankki)

Asemakaava (YM 18.12.1985): sr-1 (1-5-3, ent. kaupunginhotelli, nyk. hotelli Puijonsarven yökerho)

Asemakaava (YM 11.1.1988): AL-31, Sr-4 (2-34-1, funkistalo (Vitriini))

Asemakaava (Kh 28.2.2000): sr-1 (4-17-8, ent. Maatalousosakepankki)

Kuopion yleiskaava, keskeinen kaupunkialue 2001: P/s Kirkonmäki; V/s Snellmanipuisto; sr-1 (tuomiokirkko; ent. Suomen pankki; Kuopion mu-seo; Mutteri; asuinrakennus koulun tontilla; ent. kaupungin hotelli); sr-2 (liikerakennus 1882; ent. maatalousosakepankki; taidemuseo; postitalo; Snellmanin koulu; funkistalo; Niskasen liiketalo; työväentalo; Kanttila; asuinkeuhkotalo; Barson kulma; päiväkotito; Konttisen liiketalo)

Asemakaava (Kv 15.12.2003): sr-7 (1-3-5, Kanttila; työväentalo; asuinkeuhkotalo 1927)

Asemakaava (kv 26.2.2007): sr-16 (entinen Niskasen liiketalo, nykyinen hotelli Puijonsarvi).

Kuopion seudun maakuntakaava (mv 23.8.2006): SR 11.1002 Puukortte-lit (Minna Canthin talo, entinen työväentalo); SR 11.1005 Snellmanipuisto; ma 11.1302 Entinen kaupunginhotelli; ma 11.1326 Pohjois-Savon maakuntakirjasto.

Ongelmakohtia:

Puistonäkymän peittävä muovinen jäätelökioski.

Toimenpidesuositus:

Puistoa reunustavat kulttuurihistorialliset rakennukset säilytetään. Mahdollinen uudisrakentaminen sopeutetaan vanhaan miljööseen. Rakennusten seuraavissa korjauksissa otetaan huomioon säilyttävä, osin myös ennallistava ja palauttava korjaaminen. Arvokkaiden rakennusten kunnostuksessa on oltava yhteydessä Museovirastoon. Erityistä huomiota kiinnitetään Kauppakadun varren kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämiseen. Kirkonmäkeä ja Snellmanin puistoa ympäröivien rakennusten kulttuurihistoriallista arvoa ei tule vähentää rakennuksiin ja ympäristöön sopimattomilla rakenteilla, kuten markiiseilla, katoksilla ja kojuilla. Snellmanipuisto tulee säilyttää hoidettuna ja istutettuna historiallisena puistona. Asemakaava muutetaan vastaamaan säilytystavoitteita.

KUVAT:

Tarja Martikainen

Kuopion tekninen virasto/kaavoitusosasto/Lentokuva Vallas Oy/ Hannu Vallas

Kuopion tekninen virasto/kaavoitusosasto

Kari Jämsén/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Irja Huttunen

Antti Gävert

Merja Marin

9. Lähteet

Hänninen, Anna 2007: Matkalla arkkitehtuurin maahan. Valtion rakennustaidetoimikunta.

Kaskesta kaavoitukseen. Kuopion koulupolku 2001 – 2004.

Kuopion kulttuuriympäristö – Strategia ja hoito-ohjeet 2008.

Kuopion kaupunki.

Kuopion koulutuspalvelukeskus. Kuopion koululaitos 125 vuotta. Koulut ja oppilaat.

<http://www.koulut.kuopio.fi/koulu125/koulu125.htm>

Rieki, Helena 2005: Kuopion kaupungin rakennushistoria. Kuopion historia 6.

Suomen tammi. Oppimateriaalit. Puukausi. <http://www.nba.fi/puukausi/tekijat.htm>

Pohjois-savon ympäristökeskus 2002. Kylillä ja kyläpoluilla.

<http://www.ymparisto.fi/psavo/kylilla/muistitieto.htm>

KOULUN NIMI	TÄYTTÄJÄ
PÄIVÄYS	RAKENNUSKOHTEEN INVENTOINTI
LÄÄNI KUNTA KAUPUNGINOSA	INVENTOINNIN KOHDE, OSOITE PÄIVÄYS
JULKISIVUMUODOT	KATTOMUODOT
IKKUNA – JA OVIJAKO	YKSITYISKOHTIA
RAKENNUSOSIEN MATERIAALIT	VÄRIT
SOKKELI SEINÄT KORISTEOSAT IKKUNAT OVET VESIKATTO	
PIHA-ALUE JA YMPÄRISTÖ	